

2. Перегинець І., Войченко С. Проблеми та виклики будівельної галузі України. Укрінформ. 2023. URL:<https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/3758174-problemi-ta-vikliki-budivelnoi-galuzi-ukraini.html> (дата звернення: 01.10.2024).

3. Мугал, М Освіта в умовах війни: виклики та перспективи для України. Інститут аналітики та адвокації, 23.10.2023. URL: <https://iaa.org.ua/articles/education-in-times-of-war-challenges-and-prospects-for-ukraine/> (дата звернення: 06.10.2024).

4. Освітній процес в умовах війни та у повоєнний період: виклики, правила, перспективи: матеріали всеукраїнського науковопедагогічного підвищення кваліфікації, 4 березня – 14 квітня 2024 року. – Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. – 368 с. ISBN 978-966-397-386-9

5. Яременко О.І., Страхніцький Я.О. Теоретико-методичні основи забезпечення системи захисту критичної інфраструктури держави. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2022. № 1. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=2610> (дата звернення: 02.10.2024). DOI: 10.32702/2307-2156-2022.1.38.

6. Співробітництво з міжнародними організаціями. URL:<https://dsbt.gov.ua/diialnist/mizhnarodne-spivrobitnytstvo/spivrobitnytstvo-z-mizhnarodnymu-orhanizatsiiamy> (дата звернення: 02.10.2024).

Іпполітова І.Я.,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри підприємництва, торгівлі і логістики,
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК КОМПЕТЕНЦІЙ, НЕОБХІДНИХ ПРОЄКТНОМУ МЕНЕДЖЕРУ

Компетенції проектного менеджера є ключовими для успішного управління проектами в сучасному бізнесі. Вони забезпечують ефективне планування, організацію та виконання проектів, ефективну взаємодію з усіма

зацікавленими сторонами, допомагаючи досягати поставлених цілей в межах визначених ресурсів, бюджету, якості та строків. Завдяки своїм лідерським, комунікаційним та аналітичним навичкам, проектний менеджер сприяє мінімізації ризиків і підвищенню продуктивності команди.

Метою цього дослідження є визначення компетенцій, які необхідні проектному менеджеру та методів їх формування і розвитку.

В процесі проведення дослідження, необхідно визначити сутність категорії «компетенції». Так, можна погодитися з визначенням Казарінова Ю.І., що компетенції можна визначити як певний стандарт – систему чітко прописаних індикаторів сфери діяльності спеціаліста, його права, коло обов'язків та відповідальностей, які пов'язані з посадовою кваліфікаційною характеристикою [1].

У власному дослідженні Рантюк І.І. проводить детальну класифікацію компетентностей з управління проектами співробітників ІТ компаній, серед яких є такі: технічні компетентності – поєднують в собі компетентності, що можуть бути віднесені до певної сфери управління ІТ проектом, програмою або портфелем; компетентності лідерства, які містять у собі компетентності, навички та типи поведінки, що необхідні для мотивування, керування та розвитку ІТ команди, вони можуть мати на меті підвищення або здобуття нових здатностей кожного індивіда ІТ команди задля покращення результатів його роботи, так і ІТ команди загалом задля досягнення цілей проектів та ІТ компанії; компетентності стратегічного управління, які поєднують у собі компетентності, досвід роботи в ІТ галузі, професійну кваліфікацію, що спрямовані на досягнення стратегічних цілей ІТ компанії [2].

Проте, на сьогодні, через складність і динамічність сучасного робочого середовища, актуальним є розмежування навичок на Hard skills та Soft skills. Hard skills, як-от технічні знання і спеціалізовані вміння, є критичними для виконання конкретних завдань і роботи з технологіями. Водночас Soft skills, такі як комунікація, емоційний інтелект і лідерство, є необхідними для

ефективної взаємодії з командою, вирішення конфліктів і адаптації до змін. Такий поділ дозволяє краще розуміти потреби сучасних професій і формувати всебічні компетенції для досягнення успіху. Менеджеру проектів також необхідно володіти як Hard skills, так і Soft skills для ефективного управління проектами. Hard skills забезпечують технічні знання та вміння, необхідні для планування, контролю ресурсів і управління ризиками, тоді як Soft skills допомагають у комунікації, лідерстві та вирішенні конфліктів всередині команди. Разом ці навички дозволяють досягати успіху в складних і динамічних проектних середовищах. В табл. 1 наведено узагальнений автором перелік компетенції проектного менеджера.

Існують наступні методи формування та розвитку компетенцій для проектного менеджера: формальна освіта та сертифікація, напрацювання особистого практичного досвіду, навчання через менторство та коучинг, навчання протягом життя та самоосвіта. Розглянемо детально кожний із наведених методів.

Таблиця 1

Узагальнені компетенції проектного менеджера

(складено автором на базі [3-6])

Hard skills	Soft skills
<ol style="list-style-type: none"> 1. Знання методологій (Agile, Scrum, Waterfall, Kanban) та інструментів управління проектами (Trello, Jira, Microsoft Project). 2. Вміння складати, контролювати та оптимізувати бюджет проекту, аналізувати фінансові показники. 3. Розробка детальних планів проектів, управління ресурсами та строками, прогнозування ризиків. 4. Аналітичні навички, які передбачають збір й аналіз даних для ухвалення рішень та оцінка ефективності проекту. 5. Володіння ІТ-технологіями. 6. Управління ризиками. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Лідерство, що полягає в здатності мотивувати команду, приймати рішення та брати на себе відповідальність за успіх або невдачу проекту. 2. Комунікаційні навички, які передбачають ефективну передачу інформації між усіма учасниками проекту, вміння вести переговори та вирішувати конфлікти. 3. Емоційний інтелект, який дозволяє розуміти емоції членів команди та реалізується в здатності до емпатії, підтримки і створення позитивної робочої атмосфери. 4. Гнучкість, яка дозволяє швидко адаптуватися до змін в умовах проекту. 5. Організованість, яка полягає у вмінні розставляти пріоритети, працювати з дедлайнами та управляти одночасно кількома проектами

Формальна освіта та сертифікація відбувається шляхом участі в професійних освітніх програмах у сфері управління проектами: Project Management Institute (PMI) або PRINCE2. Вони надають структуровані знання, які базуються на стандартах і кращих практиках управління проектами. Ці програми включають як теоретичну, так і практичну частину. В свою чергу, після проходження навчання, отримання проєктними менеджерами сертифікації, як-от PMP (Project Management Professional), Certified ScrumMaster (CSM) або PRINCE2 Foundation, підтверджують професійні знання та вміння в галузі управління проектами. Вони демонструють, що проєктний менеджер володіє необхідними навичками та відповідає міжнародним стандартам, що є важливим для кар'єрного зростання.

Напрацювання особистого практичного досвіду відбувається шляхом участі у реальних проєктах, що дозволяє проєктним менеджерам розвивати управлінські, комунікаційні та технічні навички. Це включає вміння взаємодіяти з командою проєкту, зі стейкхолдерами, управляти бюджетом, строками та якістю проєкту. Практика в реальних умовах допомагає краще розуміти складність проєктів і навчитися швидко вирішувати проблеми, що можуть супроводжувати проєкт. Крім того, важливу роль відіграє ротація на різні ролі в команді: Це дозволяє отримати комплексне розуміння всіх етапів проєктного процесу та функцій різних членів команди. Наприклад, менеджер може виконувати роль координатора, бізнес-аналітика або адміністратора, що допомагає розвинути ширший спектр навичок і бачити проєкт з різних точок зору.

Навчання через менторство та коучинг відбувається через те, що досвідчений ментор, що має значний досвід у сфері управління проектами, може прискорити розвиток компетенцій проєктного менеджера. Він надає рекомендації, допомагає розібратися у складних ситуаціях, пропонує можливі шляхи вирішення проблем і ділиться власними практичними знаннями. Ментор або коуч здійснює постійний зворотний зв'язок та регулярні оцінки прогресу. Це, в свою чергу, дозволяє менеджеру аналізувати свої сильні та слабкі

сторони, коригувати стратегії та покращувати свої навички на основі реальних результатів.

Навчання протягом життя та самоосвіта стає необхідною умовою розвитку кожного спеціаліста. В епоху цифрових технологій онлайн-платформи, як-от Coursera, Udemy, edX, надають доступ до великої кількості курсів з управління проєктами, бізнесу та лідерства. Ці курси дозволяють проєктним менеджерам підтримувати актуальність своїх знань і навичок. Вивчення реальних проєктних кейсів також допомагає не тільки вчитися на успішних прикладах, але й аналізувати помилки, яких потрібно уникати. Це дозволяє краще розуміти різноманітні сценарії управління проєктами та приймати більш обґрунтовані рішення у майбутньому.

Тому всі ці методи формування та розвитку компетенцій є такими, що взаємодоповнюють один одного та забезпечують всебічний розвиток проєктного менеджера, що дозволяє йому ефективно управляти проєктами та досягати успіху в сучасному бізнес-середовищі.

Таким чином, можна зазначити, що формування та розвиток компетенцій проєктного менеджера є необхідною умовою для успішної реалізації будь-якого проєкту в сучасному бізнес-середовищі. Комбінація технічних навичок, таких як управління проєктними процесами, бюджетом та ризиками, з м'якими навичками, як-от лідерство, комунікація адаптивність та емоційний інтелект, створює базу для ефективної роботи. Важливу роль відіграють не лише формальна освіта та сертифікації, а й практичний досвід, менторство та навчання протягом життя. Усі ці фактори сприяють постійному вдосконаленню професійних навичок і підвищенню конкурентоспроможності проєктного менеджера на ринку. Компетентний проєктний менеджер здатен успішно керувати командою, мінімізувати ризики та забезпечувати досягнення стратегічних цілей.

Список використаних джерел:

1. Казарінов Ю.І. Компетентнісний підхід у формуванні системи підготовки менеджера проекту під час викладання навчальної дисципліни „інтелектуальна власність”. *Науковий вісник Донбасу*. URL: https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN24/13kiidiv.pdf&ved=2ahUKEwiYvIuqqImJAxXkBNsEhUwHF_I4HhAWegQIHhAB&usg=AOvVaw3IqbhUADJm5XDmAcJCpxCy
2. Рантюк І.І. Класифікація компетентностей з управління проектами співробітників ІТ компаній. *Науковий вісник ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2020. № 2 (47). С. 141-146.
3. A Guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOK Guide) - Seventh Edition and The Standard for Project Management Published by: Project Management Institute, Inc. 2021. 370 p.
4. Сайт пошуку роботи №1 в Україні Work.ua. URL: <https://www.work.ua/>
5. Сайт robota.ua. URL: <https://robota.ua>
6. Сайт Jooble. URL: <https://ua.jooble.org>

Картель Т.М.

*кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов,
Одеська державна академія будівництва та архітектури*

ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В НЕМОВНОМУ ВИЩІ

Нині мова стала в тій чи іншій формі доступною більшості. І пропозиція дедалі більше орієнтована на споживача; віднедавна вивчення мови стало більш функціональним. Тих, хто навчається, не цікавить ні теорія, ні історія мови - іноземні мови потрібні їм винятково функціонально, для використання в різних сферах життя суспільства як засіб реального спілкування з людьми з інших країн.

Іноземна мова стає засобом підвищення рівня знань у межах своєї спеціальності та формування професійної спрямованості студента. Сьогодні